

3) большие трудовые и временные затраты учителя в процессе подготовки карточек, схем, таблиц, справочного материала для учащихся.

Таким образом, педагогическая мастерская – это такая форма обучения и детей, и взрослых, которая создает условия для восхождения каждого участника к новому знанию и новому опыту путем самостоятельного или коллективного открытия. Основой открытия в любой сфере знаний, включая самопознание, в мастерской является индивидуальная и коллективная творческая деятельность группы обучаемых, а также индивидуальное и коллективное осознание закономерностей этой деятельности. Сочетание категорий «один» и «все» в данном случае создает универсальную комбинированную методику творческой деятельности в мастерской. Это дает возможность с одной стороны развивать индивидуальные умения и навыки, а с другой – выработать опыт коллективного мышления, групповой деятельности в одном направлении.

Литература

1. Борисова Н.В. Образовательные технологии как объект педагогического выбора. – М., 2000. – 255 с.
2. Педагогический энциклопедический словарь/ Гл.ред. Б.М.Бим-Бад; редкол.: М.М.Безруких, В.А.Болотов, Л.С.Глебоваидр. – М., 2002. – 528 с.
3. Левитес Д.Г. Педагогические технологии. – М.: ИНФРА-М, 2016. – 402 с.

Шаяхметова М.Н.

Е.А.Бөкетов атындағы ҚарМУ

КРЕДИТТІК ОҚЫТУ ЖҮЙЕСІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Қазақстанның жоғары білім берудің стратегиялық міндеті ұлттық білім беру жүйесінің жетістіктерін сақтай отырып оны әлемдік білім беру үдерісінің қазіргі заманғы болашағы бар бағыттарына сәйкес келтіру болып табылады. Бұл ұлттық білім беру жүйесін жетілдіру мен әлемдік білім беру кеңістігіне ықпалдасуды жүзеге асыру үдерістерінен тұрады. Мұның барлығы ұлттық білім беру жүйесін халықаралық стандарттарға сәйкес қазақстандық білім беру жүйесінің «мөлдірлігін» және оның дамыған елдердің жүйесімен бірігуін қамту, студенттердің және профессор-оқытушылар құрамының академиялық мобильдігіне жету мақсатында реформалау мен модернизацияны талап етеді. Осыған сәйкес 2003 жылдан бастап, еліміздің жоғары оқу орындарында және магистратурасында кредиттік оқыту технологиясын ендіру басталды.

Кредиттік оқыту жүйесінің Қазақстанның жоғары оқу орындарында ендіру үдерісі шетелдік тәжірибені зерттеу, салыстыра талдау және жинақтау арқылы, білім сапасын төмендетпей, ұлттық менталитетті ескере және қолда бар жасалғандарды тиімді қолдана отырып, білім беру жүйесіне түбегейлі өзгерістер енгізуді талап етті. Осыған орай, білім берудің парадигмалары өзгерді.

Кредиттік жүйеде білім берудің жаңа парадигмасы «оқу-қалай оқығанына қарай», «өзін-өзі дамыту», «өмір бойына оқу» болып өзгерді. Жаңа жүйеде оқытушы студенттерге өздігінен білім алудың түрлі әдістері мен жолдарын көрсете отырып, студенттің өз бетімен жасайтын танымдық әрекетінің ұйымдастырушысы болып табылады.

Кредиттік оқыту жүйесі – дараландыру, білім беру траекториясын таңдау, оқу үрдісін реттеу шеңберінде және білім көлемін кредит түрінде екенін ескеру негізінде өзіндік білімді құрау және шығармашылық білімді игеруге бағытталған білім жүйесі.

Алғаш рет «кредит-сағат» термині Гарвард университетінің ректоры По мырзамен 1867 жылы өтілген материалдың көлемін фиксациялауға енгізіліп, ал ХХ ғасырдың 80 жылдарынан еуропалық елдерде бір ЖОО-нан екіншісіне білім алушының ауысуы кезінде сынақ бірліктерін белгілеу мен салыстыруға қолданды. Одан кейінгі кредиттік жүйенің

дамуы әлемдегі жетекші елдердің министрлерінің Сарбон мен Балон декларациясын үлкен масштабтағы студенттер мобильдігін қолдау құралы ретінде қабылдауымен жүзеге асты.

Кредит (credit, credit-hour)- латын тілінен аударғанда «сену», «сенім» дегенді білдіреді. Кредиттік технологияда оқыту жүйесіндегі кредит- тыңдаушының, оқытушының оқу жұмысы көлемінің өлшем бірлігі.

Кредиттік оқыту жүйесі дегеніміз- жеке оқу жоспарын студенттің тікелей араласуымен, жұмыс оқу жоспарына сәйкес әр студенттің және оқу жоспарын жасауда студенттің пәндерді еркін таңдауына, әр студенттің және оқытушының кредит бойынша еңбек шығынын есептеуге негізделген білім беру жүйесі.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік жоғары базалық білім стандартында: «кредиттік оқыту жүйесі бойынша студенттердің оқытушының басшылығымен жүргізетін өз бетінше жұмысы- аудиторияда және аудиториядан тыс жүргізетін оқытудың түрі», -деп атап көрсетілген.

Кредиттік оқыту жүйесі бірізді емес оқыту жүйесіне жатады. Бірізді емес оқыту жүйесіне - оқу үрдісін жекелей жоспарлау арқылы жүйелі түрде ұйымдастыру тәсілі кіреді. Ал, бірізді оқыту жүйесі деп (линейная система обучения) - оқытудың логикасына сәйкес білім алушы кәсіптік білім бағдарламасындағы пәндерді жүйелі түрде берілген сағаттық көлем негізінде белгілі уақытта оқытуды айтады.

Кредиттік оқыту жүйесінің дәстүрлі «сызықты» оқыту жүйесіне қарағанда ерекшеліктері:

- дәстүрлі жүйеде оқытудың мақсаты ақпарат пен нақты білім беру болса, жаңа жүйеде нақты білімнің негізінде білім алушының шешім қабылдай білу дағдыларын дамыту, яғни шығармашылық әрекет пен өздігінен танып-білуді және кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру;

- студенттердің оқытушыларды таңдаудағы еркіндігі;

- білім алушылардың оқу жоспарындағы пәндерді таңдаудағы көп еркіндігі, әр студенттің өз жеке оқу жоспарын жасауға тікелей өзі қатысуы, оқыту бағдарламасының икемділігі және таңдау курстарының көптігі;

- пән таңдауда , оқу траекториясын таңдауда студенттерге көмектесетін академиялық кеңесшілердің енуі;

- «студент –оқытушы» қарым-қатынасының «субъект-субъект» болып өзгеріп, оқытушының ұйымдастырушылық ғана рөл атқаруы;

- оқу үдерісін ұйымдастыруда факультеттердің еркіндігі, оқуүдерісін қажетті әдістемелік (баспа және электронды)материалдармен қамтамасыз ету қажеттігі;

- әр студенттің эдвайзер көмегімен оқу пәндерін меңгеру траекториясын таңдау арқылыоқытудың жекелендіруі;

- студенттің өзіндік жұмысының (СӨЖ) үлесінің артуы, оның оқытушы қатысуынсыз жүретін СӨЖ және оқытушы жетекшілігімен жүргізілетін студенттің өзіндік жұмысы (ОБСӨЖ) болып бөлінуі;

- игерген білім сапасының емтиханда бағаланып, сынақтың болмауы;

- оқу мотивациясының артуы, шетелде оқу мүмкіндігі, алған білімді басқа елдегі оқу орнының академиялық мойындау кепілдігі;

- білім деңгейінің нақтылығы, баға жүйесінде дәстүрлі бағалаудан өзгеше жинақталатын сынақтық жүйенің енгізілуі және дәстүрлі бағалау жүйесіне аудару механизмінің болуы, бағалаудағы ерекшеліктер.

Оқу пәндерін студенттердің меңгеруін бағалау үшін міндетті түрде балдық-рейтингтік жүйе қолданылады.

Кредиттік оқыту жүйесі - ерекшелену, білім беру траекториясының таңдамалылығы және білім ауқымын кредиттер түрінде есепке алу негізінде өз бетінше білім алу және білімді шығармашылықпен игеру деңгейін арттыруға бағытталған білім беру жүйесі.

Кредиттік оқыту технологиясы пән сабақтарын жекелей жоспарлау негізінде өздігінен білім алудың және ерекшелену арқылы білімді шығармашылықпен игеру арқылы оқу үдерісін ұйымдастырудың ерекше тәсілі болып табылады. Ол әлемдік стандартқа сай білім

беруді қамтамасыз етуге, сапалы білім беру арқылы біліктілігі жоғары және еңбек нарығында бәсекелестікке кез келген жағдайда дайын мамандарды даярлауға мүмкіндік береді.

Кредиттік оқыту жүйесіне өту студент пен оқытушы арасында жаңа білімді игеру барысында, сенімді қарым-қатынастың қалыптасуын талап етеді. Оқытушы студент үшін тек ақпарат көзі ғана емес, ол студенттің қажетті ақпаратты іздеп тауып, саралап іс жүзіне пайдалануға үйретуші маман болуы керек.

Бұл жүйе студент қабілеті мен еңбекқорлығына лайық әмбебап жүйе болып табылады. Мұндағы басты ерекшелік аудиториялық сабақтар мен студенттердің өздігінен орындайтын жұмысына бөлінген сағаттардың тепе-теңдігі салдарынан студенттердің өз бетінше ұмтылысының арттыратындығында.

Жоғары оқу орнында кредиттік оқыту жүйесі бойынша оқу үрдісін ұйымдастыру, студенттің оқу жылына арналған білім кеңістігін қалыптастырып, кәсіби маман болып шығуында маңызды рөл атқарады. Оқу үрдісін ұйымдастыруға - студенттің белгілі академиялық кезең ішіндегі оқу пәндері бойынша білім алуы мен бақылау іс-шаралары жиынтығы кіреді. Кредиттік оқыту жүйесі бойынша оқу үрдісін ұйымдастыру бүкіл оқу кезеңіне білім кеңістігін анықтауда студенттің қатысуын; оқу жоспарында көрсетілген пәндердің белгілі бір бөлігі мен тьюторларды таңдау еркіндігін; академиялық кеңесшілер қызметтерінің енгізілуін (эдвайзерлер және тьюторлар); студенттердің білімін бағалау үшін балдык-рентингтік жүйенің пайдалануын көздейді.

Оқу үдерісі студентке мамандық бойынша жалпыға міндетті мемлекеттік білім беру стандарты талаптарына сәйкес оқу пәндерінің теориялық материалдары мен кәсіби практикада тәжірибе жинақтауға қажетті жағдай туғызу үшін ұйымдастырылады. Кредиттік оқыту жүйесінің мынадай ерекшеліктеріне сай жүргізіледі:

1. Студенттің жеке оқу жоспарын құру тәртібі туралы ереже. Жеке оқу жоспары (Individual Academic Program) - әр студенттің оқу жылына арналған білім кеңістігін айқындайтын басты құжат:

- студенттің жеке оқу жоспарын құруын офис-тіркеуші мен деканат эдвайзерлер көмегімен жүзеге асырады;
- студенттің жеке оқу жоспары оқу пәніне жазылу нәтижесінде қалыптасады;
- оқу пәндері міндетті және элективті (таңдау) болып бөлінеді;
- студент жеке оқу жоспарын құру барысында типтік оқу жоспарында көрсетілген міндетті оқу компоненттерін көрсетілген семестрлер бойынша оқуға міндетті;
- элективті оқу пәндерін болашақ кәсіби мамандығының ерекшелігіне қарай таңдайды;
- студент жеке оқу жоспарын құру барысында әр оқу пәні бойынша білім беруші тьюторды да таңдау құқығы бар;
- пән тьюторын таңдау оқытушының білімділігі мен кәсіби шеберлігі, жеке басының адамгершілік қасиеті басты критерий болып табылады;
- студенттің жеке оқу жоспарын құруы оқу жылына арнап жүргізіледі;
- әр студент пән таңдау мен тьютор таңдау өтінішін өзі толтыруы тиіс;
- студенттің жеке оқу жоспарын құру мерзімі академиялық күнтізбеде көрсетіледі;
- жаңадан қабылданған бірінші курс студенттері үшін жеке оқу жоспарын құру 1 қыркүйекке дейін аяқталуы керек;
- 2 және жоғары курс студенттері жаңа оқу жылына арналған жеке оқу жоспарын эдвайзер көмегімен 1-15 сәуір аралығында құрып, 25 сәуірге дейін офис-тіркеушіге тапсыруы керек;
- 2 және жоғары курс студенттері 25 тамызға дейін жеке оқу жоспарына өзгеріс енгізе алады;
- студент жеке оқу жоспарына енгізетін өзгертулер туралы өтініш офис-тіркеушіге(деканатқа) береді.

Қазіргі таңда еліміздің көпшілік жоғары оқу орындарында жаһандану үрдісінің талаптарына лайық пайдаланылып жүрген жоғарыда көрсетілген ереженің мазмұнын талдай

келе, кредиттік оқыту жүйесінің көздеген мақсаты - ұлттық білім беру бағдарламаларының халықаралық деңгейде мойындалуын қамтамасыз ету, білім алушылар мен оқытушылардың ынтасын арттырып, күш-жігерін білім сапасын көтеруге жұмылдыру. Мұнда басты назар студенттердің білім деңгейін бақылау мен дұрыс бағалауға бағытталған, сонымен қатар студенттерге білім алу траекториясында қойылатын талаптар нақты анықталып көрсетілген. Кредиттік оқыту жүйесіндегі студенттердің білім деңгейін жүйелі тексерумен бағалау мынадай жаңа ережелер бойынша жүзеге асырылады: біріншіден, оқу үрдісіне қатаң қадағалау жүйесінің ендірілуінде, ал ол студенттер тарапынан аса үлкен жауапкершілікпен тиянақтылықты, ұқыптылықты талап етеді; екіншіден, бұл бақылау түрі студенттің білім траекториясы бойынша алған білімін әр тақырып бойынша қандай деңгейде терең меңгере алғандығын көрсетеді; үшіншіден, мұндай бақылау түрі оқытушыға әр студентпен жеке жұмыс істеуге, оған өздігінен орындайтын жұмыстарына дер кезінде көмек көрсетуге, бағыт-бағдар беруге әрі топпен ұжымдық жұмыс істеуге үйренуге мүмкіндік береді; төртіншіден, оқытушыға студенттерді педагогикалық-психологиялық тұрғыдан (ойлау, ойын жеткізе білу, сөйлей білу, ұжымда қарым-қатынас жасай алу қабілетін, мінез құлқын) жан-жақты бақылап, зерттеп білуге көмектеседі; бесіншіден, студенттердің шығармашылық, жалпы интеллектуалдық қабілетіне, оқитын курсына сай студенттің құзыреттілігіне қарай ықпал етуге мүмкіндік туады; алтыншыдан, студенттердің өздігінен орындайтын жұмыстарын жиі қадағалауға, өзара бақылау, пікір алмастыру жұмыстарын ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Әдебиеттер

1. Мұханбетжанова Ә. Педагогиканы оқыту әдістемесі. - Алматы, 2011.

Шкутина Л.А., Бокижанова Г.К., Ваисова Д.Р.

Карагандинский государственный университет им. академика Е.А.Букетова

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ПАМЯТИ У ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНИКОГО ВОЗРАСТА

У каждого человека с самого рождения существует способность к непосредственному запечатлению образов. Именно потому память детей характеризуется легкостью запоминания любых воспринимаемых впечатлений. Память – первостепенный психологический компонент учебно-познавательной деятельности ребенка, она лежит в основе его способностей, является условием обучения, приобретения знаний и умений. Память можно определить как психофизиологический и культурный процессы, выполняющие в жизни человека функции запоминания, сохранения и воспроизведения информации.

Большинство психологов пришло к выводу, что память не может быть определена как одно из свойств мозга, в отрыве от особенностей каждого человека, его интересов, деятельности. Установлено, что процессы, лежащие в основе памяти, активны и должны рассматриваться, как особого рода мыслительная деятельность, с присущим ей активным поиском нужной информации.

По мере общего психического развития, а также в связи с поступлением ребенка в школу происходят коренные изменения памяти. Требования сознательного и систематического усвоения знаний значительно изменяют способность запоминать произвольно. Память постепенно становится всё более организованной, регулируемой и управляемой психической деятельностью. Процессы памяти приобретают характер произвольных процессов, постепенно развивается и совершенствуется словесно-логическая память. В тоже время произвольное запоминание продолжает играть существенную роль в накоплении опыта у младших школьников, особенно в условиях их активной деятельности.

В этом возрасте, как и у дошкольников, преимущественное значение имеет наглядно-образная память. Эта особенность памяти младших школьников обуславливается